

บทคัดย่อ

ภาษีอากรเป็นสิ่งที่รัฐใช้อำนาจตามกฎหมายในการบังคับจัดเก็บจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐนั้น ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องกันทางกฎหมายหรือเกี่ยวข้องกันในการทำธุรกรรมหรือการกระทำใด ๆ ในทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันทางข้อเท็จจริง สำหรับภาษีศุลกากรเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากฐานการบริโภคอันเป็นการจัดเก็บโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกิดจากการทำนิติกรรมหรือธุรกรรมและการบริโภคในรัฐนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า กฎหมายภาษีศุลกากรเป็นกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางปกครองของรัฐ และเป็นกฎหมายปกครองเนื่องจากเป็นการใช้อำนาจรัฐ

โดยที่กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เป็นกฎหมายปกครองซึ่งมีหลักเกณฑ์มาตรฐานกลางที่จะใช้บังคับกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่การเตรียมการ การพิจารณาการออกคำสั่งทางปกครอง การทบทวนคำสั่งทางปกครอง ตลอดจนการบังคับการตามคำสั่งทางปกครอง ดังนั้นในการจัดเก็บภาษีศุลกากร นอกจากจะต้องใช้กฎหมายภาษีศุลกากรเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการแล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรจำเป็นต้องใช้กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการด้วย

ด้วยเหตุของความเกี่ยวข้องกันดังกล่าว วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาเปรียบเทียบถึงหลักกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่นำมาใช้กับกฎหมายภาษีศุลกากร กล่าวคือ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กับ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามที่กำหนดในกฎหมายภาษีศุลกากร กล่าวคือ พระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 ควบคู่กันไป โดยจากการศึกษาพบว่าพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทธศักราช 2469 ยังมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมและมาตรฐานในการปฏิบัติราชการต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อยู่หลายประการ อันเป็นที่มาของปัญหาตั้งแต่กระบวนการในการประเมิน การอุทธรณ์การประเมิน ตลอดจนการบังคับชำระหนี้ภาษีศุลกากรค้าง

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาข้างต้น จึงเห็นควรให้นำหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาปรับใช้กับกระบวนการในการประเมิน การอุทธรณ์การประเมิน และการบังคับชำระหนี้ภาษีศุลกากรค้าง รวมถึงการปฏิบัติราชการทางปกครองในกรณีอื่น ๆ ของเจ้าหน้าที่ศุลกากร และ เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายภาษีศุลกากรด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการจัดเก็บภาษีศุลกากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้สิทธิของผู้เสียภาษีได้รับความคุ้มครองมากขึ้น

Abstract

State uses its power given by the law to collect tax from the people who relate to the state either by legal connection or economic connection which is deemed as a factual connection. Customs is the consumption-based tax i.e., the state collects customs from the people based on economic connection which occurs from the juristic acts or the business affairs and the consumption of such state. On the other words, Customs Law is a Public Law which relates to administrative act of the state and an Administrative Law because it is the use of power by the state.

The Administrative Procedure Law is an Administrative Law that provides the standard center rules which is enforced directly on the officers, especially when they use their authority to execute legal action e.g., a preparation, a consideration of issuing administrative order, a revision of administrative order, and an enforcement of administrative order. Therefore, in order to collect customs, in addition to the use of and the compliance with the Customs Law, the customs officer must use the Administrative Procedure Law as the implement of the accomplishment of administrative duty.

Due to the abovementioned issue, the purpose of this thesis is to study and to compare the essence of the Administrative Procedure Law which has been applied to the Customs law i.e., the Administrative Procedure Act B.E. 2539 with the administrative procedure stipulated in the Customs Law i.e., the Customs Act B.E. 2469. According to the study, the Customs Act B.E. 2469 contains many rules which ensure the equity and the standard of the accomplishment of administrative duty in a lower standard compared with the rules stipulated in the Administrative Procedure Act B.E. 2539 which leads to the problems concerning the proceeding of assessment, appealing, and execution of customs duty.

To solve the aforementioned problems, the customs officer should apply the essence of the Administrative Procedure Act B.E. 2539 to the proceeding of assessment, appealing, execution of customs duty, and other accomplishments of administrative duty. Furthermore, the Customs Law should be amended in order to formulate the effectiveness for the collection of tax and protect the right of tax payer.